

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS FISKALINĖS SUTARTIES ĮGYVENDINIMO KONSTITUCINIO ĮSTATYMO
NR. XII-1289 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO KONSTITUCINIO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIVP-1242“ PROJEKTO
(TAP-22-1538, TAIS 22-8198(2))
2022-09-06 Nr. NV-2562
Vilnius**

Projekto rengėjas: Finansų ministerija.

Projekto tikslas: Atsižvelgiant į Seimo valdybos prašymą, pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XII-1289 4 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto **Nr. XIVP-1242**, kuriuo siekiama patobulinti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme įtvirtintas savivaldybių biudžetų planavimo taisykles. Šio projekto, kurį parengė Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos Ekonominės ir socialinės politikos grupė, aiškinamajame rašte nurodoma, kad siūlomi pakeitimai suteiktų savivaldybėms didesnę finansinę savarankiškumą, sukurtų galimybę išleisti anksčiau sukauptas ir nepanaudotas lėšas arba skolintis (kitais – sukurtų ribotą ir fiskališkai saugią galimybę savivaldybių biudžeto išlaidoms viršyti pajamas), siejant tai su investicijomis į projektus, finansuojamus Europos Sąjungos fondų, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, kitos tarptautinės finansinės paramos arba valstybės biudžeto lėšomis, kurie skirti prisitaikyti prie klimato kaitos, ją švelninti, taip pat skaitmeninti viešąjį sektorių ar ekonomiką.

Dabartinė situacija: Šiuo metu Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XII-1289 4 straipsnio 2 ir 4 dalys numato fiskalinės drausmės taisykles valdžios sektoriui priskiriamiems biudžetams. Pagal 4 straipsnio 2 dalį savivaldybių, kurių planuojami asignavimai viršija arba yra lygūs 0,3 proc. praėjusių metų BVP to meto kainomis, biudžetai turi būti planuojami, tvirtinami, keičiami ir vykdomi taip, kad, sprendžiant pagal to biudžeto struktūrinį balanso rodiklį, apskaičiuotą kaupiamuoju principu, jis turi būti perteklinis arba subalansuotas. Pagal 4 straipsnio 4 dalį savivaldybių, kurių planuojami asignavimai neviršija 0,3 proc. praėjusių metų BVP to meto kainomis, turi būti tvirtinami, keičiami ir vykdomi taip, kad jų asignavimai neviršytų pajamų, išskyrus metus, kuriais pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos viešai paskelbtą ekonominės raidos scenarijų, dėl kurio tvirtinimo kontrolės institucija paskelbė savo išvadą, numatomas neigiamas produkcijos atotrūkis nuo potencialo. Tais metais, kai numatomas neigiamas produkcijos atotrūkis nuo potencialo, į šio straipsnio taikymo sritį patenkančių savivaldybių biudžeto deficitas negali būti didesnis nei 1,5 proc. pajamų.

Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XII-1289 4 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektu Nr. XIVP-1242 siekiama patobulinti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas savivaldybių biudžetų planavimo taisykles: 4 straipsnio 2 ir 4 dalyse siūloma įtvirtinti dvi savo esme identiškas nuostatas, taikomas vienodai tiek mažesnėms, tiek ir didesnėms savivaldybėms, kurių esmė: į fiskalinio balanso apribojimą neįskaičiuojama nuosavos arba pasiskolintos lėšos investicijoms į projektus, finansuojamus Europos Sąjungos fondų, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, kitos tarptautinės finansinės paramos arba valstybės biudžeto lėšomis, kurie skirti prisitaikyti prie klimato kaitos, ją švelninti, taip pat skaitmeninti viešąjį sektorių ar ekonomiką. Siūloma, kad naujos nuostatos įsigaliotų 2023-01-01.

Projekto esmė: Finansų ministerija teikia Vyriausybės išvados projektą, kuriame siūloma pritarti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XII-1289 4 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-1242 (toliau – Įstatymo projektas) tikslui patobulinti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme (toliau – Įstatymas) nustatytas savivaldybių biudžetų planavimo taisyklės, tačiau atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybėje šiuo metu baigiamas derinti alternatyvus Įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, kuriame numatytas didesnis tematinis savivaldybių investicijų lankstumas, pasiūlyti Seimui svarstyti Įstatymo projektą tada, kai Vyriausybė pateiks Seimui siūlymą dėl Įstatymo pakeitimo, svarstymo metu sujungiant abu Įstatymo pakeitimo įstatymo projektus.

Vyriausybės išvados projekte pabrėžiama, kad 2021 metais Vyriausybės kancelerio sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė atliko Ekonominės plėtros ir bendradarbiavimo organizacijos rekomendacijų ir jų įgyvendinimo galimybių analizę, kurią atliekant dalyvavo ir Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovai. Savivaldybių skolinimosi galimybių išplėtimo klausimas nagrinėtas kompleksiskai, atsižvelgiant ir į kitas EBPO rekomendacijas, susijusias su savivaldybių fiskaline sistema. Ši darbo grupė sutarė, kad reikia ne tik išplėsti savivaldybių skolinimosi galimybes, bet ir nustatyti priemones, kurios padėtų užtikrinti savivaldybių finansų tvarumą, būtų sudaryta galimybė vertinti ir valdyti savivaldybių, kartu ir viso valdžios sektoriaus finansų rizikas.

Finansų ministerijos parengtą Įstatymo pakeitimo įstatymo projektą numatoma 2022 metų rudens sesijoje pateikti Seimui. Šiuo projektu bus siūlomos nuostatos, sudarančios daugiau galimybių savivaldybėms skolintis, ir šių nuostatų taikymą ribojančios aplinkybės, taip pat nuostatos, įpareigojančios savivaldybes ištaisyti savivaldybės biudžeto finansinių rodiklių nukrypimą nuo skolos limito arba fiskalinės drausmės taisyklių nesilaikymą, esant nukrypimui. Siekiant stabilesnės, paprastesnės ir aiškesnės savivaldybių fiskalinės sistemos, numatoma pasiūlyti ir kitų Įstatymo, taip pat Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymų pakeitimų.

Derinimas: Vyriausybės išvados projektas paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Apie derinimą su institucijomis informacija nepateikta.

Atitikimas Vyriausybės programai: Projektas atitinka Vyriausybės programos nuostatas stiprinti savivaldybių ekonominį savarankiškumą.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlytume projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybės posėdžio B dalyje (plačiau pristatyti).

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaclovas Medišauskas, tel. +37052098814;
+37066842332, el. p.
vaclovas.medisauskas@lr.lt